

норм (матеріальних і процесуальних), спрямованих на врегулювання податкових правовідносин, у процесі реалізації яких платнику податків забезпечується досягнення процесуальної цілі – захист права.

### **Список використаних джерел:**

1. Алексеев С. С. Проблемы теории права : [курс лекций] : в 2 т. / С. С. Алексеев. – Свердловск : Свердловский юридический институт, Т. 1 – 1972. – 396 с.
2. Правова система: історія, стан та перспективи: в 5 т. / За заг. ред. Ю. П. Битяка. – Х. : Право, Т. 2. : Конституційні засади правової системи України і проблеми її вдосконалення – 2008. – 567 с.
3. Про затвердження Положення про міністерство доходів і зборів України [Текст] : [Указ Президента України : офіц. текст : від 18 березня 2013 р.] // Вісник податкової служби України. – 2013. – № 12 (728).
4. Про затвердження Стратегії інтеграції України до Європейського Союзу [Текст] : [Указ Президента України : офіц. текст : від 11 червня 1998 р. № 615/98] // Офіційний вісник України. – 1998. – № 24. – Ст. 870.
5. Селіванов В. М. Захист прав платників в Україні (питання теорії та практики) / В. М. Селіванов, О. М. Московенко, І. В. Головач. – К.: Ін-т приватного права і підприємн. АПРН України, 1999. – 126 с.
6. Фуллер Л. Мораль права / Л. Фуллер; пер. з англ. – К. : Сфера, 2004. – 232 с.

**Підлужна О.В.**

*слухач магістратури,*

*Науковий керівник: Лютіков П.С.*

*доктор юридичних наук,*

*доцент кафедри адміністративного та господарського права,*

*Запорізький національний університет*

## **ДИПЛОМАТИЧНІ ПРЕДСТАВНИЦТВА УКРАЇНИ: АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ**

Ст. 18 Конституції України встановлює, що зовнішньополітична діяльність України спрямована на забезпечення її національних інтересів і безпеки шляхом підтримання мирного і взаємовигідного співробітництва з членами міжнародного співтовариства за загально визнаними принципами і нормами міжнародного права [1]. Дане положення також закріплено ст. 11 Закону України «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики». Зовнішньополітичну діяльність виконують дипломатичні представництва України.

Визначення адміністративно-правового статусу дипломатичних представництв України є досить невизначеним.

Ч. 2 Положення Про дипломатичні представництва України за кордоном надає визначення, що дипломатичне представництво – є постійно діючою установою України за кордоном, що покликана підтримувати офіційні міждержавні відносини, здійснювати представництво України, захищати інтереси України, права та інтереси її громадян і юридичних осіб [2].

Важливим є питання, чому дипломатичні представництва – це установи, а не державні органи виконавчої влади.

В теорії держави та права між цими поняттями існує дуже велика різниця. Державні установи відносять до механізму держави, а органи

державної влади до «державного апарату». Під «державним апаратом» розуміється система органів, які безпосередньо здійснюють управлінську діяльність і наділені для цього державно-владними повноваженнями. Поняття «механізм держави» охоплює державні підприємства і державні установи, що під керівництвом апарату держави практично здійснюють функції держави у сфері виробничої діяльності, пов'язаної зі створенням матеріальних цінностей держави (державні підприємства) і нематеріальних цінностей (державні установи). Для державних установ типовою є невиробнича діяльність у сфері охорони здоров'я, наукових досліджень, проектування, навчально-виховної, духовно-освітньої роботи тощо [3, 101].

Відповідно до ч. 4 Положення Про Міністерство закордонних справ України, МЗС:

- забезпечує підтримання дипломатичних зносин України з іноземними державами, представництво України у міжнародних організаціях, органах та спеціальних місіях;
- забезпечує взаємодію з дипломатичними представництвами, консульськими установами іноземних держав, представництвами міжнародних організацій в Україні, а також з дипломатичним корпусом, акредитованим в Україні [4].

Ч. 2 Положення Про дипломатичні представництва України за кордоном визначає, що керівництво дипломатичним представництвом здійснює Міністерство закордонних справ України.

Отже, аналізуючи наведені положення, можна стверджувати, що дипломатичні представництва є структурною одиницею системи Міністерства закордонних справ України, а тому й державними органами виконавчої влади.

Також постає питання, чому Положення Про дипломатичні представництва України затверджено не Указом Президента України, а Розпорядженням Президента. Указ і Розпорядження мають різну юридичну силу. Указ – це правовий акт глави держави, який видається з найважливіших питань, віднесених до його компетенції. Укази можуть мати як нормативний, так і ненормативний (правозастосовний характер). Нормативні укази стосуються до невизначеного кола фізичних та юридичних осіб і мають довгострокову дію. Ненормативні укази мають індивідуальне значення. Розпорядження – ненормативний акт глави держави, який має індивідуальний організаційний характер [5].

Дипломатичним представництвам притаманні ряд ознак: загальних та спеціальних. С.А. Федчишин зазначає, що до загальних ознак можна віднести всі ознаки, які притаманні державним органам виконавчої влади. Загальними ознаками є наступні: дипломатичне представництво є елементом системи органів виконавчої влади та призначене для виконання певного виду державно-управлінської діяльності; має власний штат державних службовців та певну матеріальну базу; утворюється у державно-розпорядчому порядку; має певні елементи організації і діяльності: функції, завдання, повноваження, організаційну будову, форми та методи управління; має офіційне найменування та атрибути з державною символікою тощо. Щодо спеціальних ознак, то С.А. Федчишин пропонує наступний їх перелік: дипломатичне представництво є елементом системи МЗС України, підзвітне йому та підконтрольне; має пріоритетною сферою діяльності управління політичними зносинами з країною перебування; на відміну від тимчасових закордонних державних органів, що створюються не для вирішення певних завдань, є постійно діючим органом; є закордонним органом МЗС України та

розташовується, як правило, в столиці країни перебування; має специфічні елементи власної організації і діяльності (функції, завдання, повноваження, організаційну будову тощо) [6, 454].

Наступним питанням є визначення основних функцій дипломатичних представництв. Ст. 3 Віденської конвенції головними функціями дипломатичних представництв встановлює:

- представництво акредитуючої держави в державі перебування ;
- захист в державі перебування інтересів акредитуючої держави та її громадян у межах, що допускаються міжнародним правом;
- ведення переговорів з урядом держави перебування;
- з'ясування всіма законними засобами умов і подій в державі перебування і повідомленні про них уряду акредитуючої держави ;
- заохочення дружніх відносин між акредитуючою державою і державою перебування і в розвитку їх взаємовідносин в галузі економіки , культури і науки [7].

Положенням Про дипломатичні представництва України за кордоном функцій дипломатичних представництв не розширено, вони тотожні з функціями Віденської конвенції про дипломатичні зносини.

Правову основу організації діяльності дипломатичних представництв регулює досить широке коло нормативно-правових актів: Конституція України, Віденська конвенція про дипломатичні зносини, Закон України «Про Кабінет міністрів України», Закон України «Про дипломатичну службу», Закон України «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики», Положення «Про дипломатичні представництва України за кордоном», Положення «Про дипломатичні представництва та консульські установи іноземних держав в Україні», Положення «Про дипломатичний паспорт України» тощо.

Отже, дипломатичне представництво як один із найважливіших органів Міністерства закордонних справ України повинно постійно трансформуватися до нових потреб суспільства, а отже і постійно вдосконалюватися як на законодавчому рівні, так і при виконанні своїх функцій.

### Список використаних джерел:

1. Конституція України: Закон від 28.06.1996 № 254к/96-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>
2. Про затвердження Положення про дипломатичне представництво України за кордоном: Положення від 22.10.1992 № 166/92-рп [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/166/92-рп/print1392655370159442>
3. Скакун О.Ф. Теорія держави і права: Підручник / Пер. з рос. – Харків: Консум, 2001. – 656 с.
4. Про Положення про Міністерство закордонних справ України: Положення від 06.04.2011 № 381/2011 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/381/2011>
5. Акти Президента України: поняття, види, юридична сила [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://sites.google.com/site/igroupteamsite/konstitucijne-pravo-ukraieni/>
6. Федчишин С.А. Дипломатичне представництво України за кордоном: адміністративно-правові аспекти організації та діяльності // Форум права. -2008. -№ 2. – С.453-457 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbu.gov.ua/ejournals/FP/2008-2/08fsaotd.pdf>
7. Віденська конвенція про дипломатичні зносини: Міжнародний документ від 18.04.1961 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995\\_048](http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_048)